

دکتر مرجان گودرزی
پزشک عمومی خانواده

امنیت و بهداشت در مراکز پیش دبستانی

کلیدواژه: بهداشت محیط، سلامت کودکان، بهداشت کارکنان و مربیان، کارت سلامت، جعبه کمک‌های اولیه، دستگاه اطفاء حریق، کمر بند ایمنی، بلا یای طبیعی.

بعضی افراد چنین فکری را اشاعه می‌دهند که مراکز پیش دبستانی به علت تعداد زیاد کودکان محیط مساعدی برای بروز بسیاری از بیماری‌های ویروسی است و سبب مواجهه کودکان با بسیاری از بیماری‌های شایع می‌شود. بعضی معتقدند که چنین مواجهه‌ای در سال‌های اولیه به کودکان کمک می‌کند تا مقاومت بدنی بیش‌تری پیدا کنند و بر این اساس، در آینده قوی‌تر و سالم‌تر خواهند بود؛ زیرا مصونیت‌های لازم را پیدا کرده‌اند. در مطالعه‌ای گسترده که در مراکز کنترل و پیشگیری از بیماری‌ها^۱ در ایالات متحده و در سال ۱۹۹۷ صورت گرفت، این نتایج به دست آمد که اگر چه اطفال و کودکان نوپا در این سال‌ها و در مراکز با خطر بالاتر در معرض قرار گرفتن سرماخوردگی و ویروس‌ها قرار می‌گیرند، مراکز مراقبت اولیه عامل اصلی این خطرات و آسیب‌ها شناخته نشده‌اند و این مراکز را افزایش دهنده خطر بیماری‌ها در سنین مختلف ندانسته‌اند. البته والدین از شیوع بیماری‌هایی مانند آبله‌مرغان یا مشکلات عمومی چون شپش سر که ممکن است دیده شود باید مطلع شوند. معمولاً عفونت‌های نگران‌کننده والدین و بزرگ‌ترها، هیپاتیت A، آبله‌مرغان و سیتومگالوویروس (تب‌خال نوع ۲ - CMV)، چشم سرخی، آلرژی‌ها و آسم، چرکی شدن گلو و مواردی از این قبیل هستند که جا دارد به اهمیت بهداشت محیط، بالا بردن آگاهی مربیان و مراقبان و مادران توجه شود. در این موارد، مربیان لازم است آموزش‌هایی اولیه در خصوص واکنش به کودکان و جداسازی آنان و به‌ویژه استفاده از کمک‌های اولیه را دریافت کنند؛ زیرا دانش عملی و معمول در این موقعیت‌ها به بهبود وضعیت کودکان، رفع نگرانی‌های والدین و حفظ بهداشت محیط و کودکان دیگر کمک‌های شایان توجهی می‌کند. برای مثال، وقتی هنگام شن‌بازی کودکان، دانه‌های شن با دست کودک و یا کودکان دیگر به چشم آنان پاشیده می‌شود، علاوه بر بهداشت اولیه محیط، باید به کودکان تذکر داد که «چشم‌ها را مالش ندهند.» لازم است از کودک خواسته شود که دست‌هایش را بشوید و چشم‌ها را با دستمال تمیزی بپوشاند. اشک چشم معمول، دانه‌های شن را به کناره‌های چشم می‌آورد و در این هنگام باید محل را با دستمال تمیز پاک کرد. این مراقبت اولیه ضمن رفع نگرانی و اضطراب اطرافیان، کودک و والدین، اعتماد و اطمینان به مربی مراقب را بیشتر می‌کند. البته بسیار لازم است که در موارد حاد حتماً با آگاهی والدین کودک به مراکز بهداشتی و پزشک ارجاع داده شود. ضمناً لازم است به خانواده‌ها درباره علائم هشدار دهنده بعضی بیماری‌ها آگاهی داد و آنها را تشویق کرد تا برای حفظ سلامت خود و دیگران از کودکان بیمارشان در خانه نگهداری کنند.

اشاره

بسیاری از والدین برای انتخاب مرکز آموزشی ایمن، بهداشتی و استاندارد نگرانی‌هایی دارند. صرف‌نظر از آموزشی که در این مکان‌ها صورت می‌گیرد، والدین نگران بهداشت مربیان، ایمنی وسایل و تجهیزات، وجود وسایل لازم برای مقابله با بحران‌های طبیعی و غیرطبیعی و وجود وسایل کمک‌های اولیه و رسیدگی به رویدادهای لحظه‌ای برای کودکانشان هستند. این مقاله به پاره‌ای از پرسش‌های والدین در این موارد پاسخ می‌دهد.

سلامتی و بهداشت کارکنان و مربیان

یک مرکز مسئول در سال‌های اولیه مرکزی است که بتواند از بهداشت و سلامتی کارکنان خود اطمینان حاصل کند. مربیان و کلیه کسانی که به انحاء گوناگون با کودک سر و کار دارند، باید در وضعیت جسمانی خوب و بهداشت روانی سالمی باشند. بسیار اصولی است که آنها ضمن داشتن کارت سلامت جسمانی به‌ویژه دربارهٔ پاره‌ای از بیماری‌ها مانند بیماری‌های مرتبط با ریه، خون و پوست، به‌طور منظم و سالانه کارت سلامتی آنها بازبینی شود. در بسیاری از کشورها عکس‌برداری با اشعه ایکس از قفسهٔ سینه و ریه شرط اساسی استخدام است و مراکز باید برای اطمینان والدین سیاست‌های بهداشتی مربیان را به‌طور شفاف اطلاع‌رسانی کنند. گفتنی است مربی‌گری در دورهٔ پیش از دبستان شغلی حساس به حساب می‌آید و لازمهٔ آن داشتن ارتباط تنگاتنگ و گذراندن افراد سنین مختلف و گذراندن اوقات طولانی با کودکان است. این شغل اغلب دستمزد پایین و خدمات رفاهی بسیار ناچیزی به همراه دارد. با توجه به آنچه گفته شد، خستگی، فرسودگی و استرس از پیامدهای چنین شغلی است که به بیماری‌ها یا مشکلات مرتبط با تنش و فشار کار منجر می‌شود.

گفتنی
 است مربی‌گری در دورهٔ پیش از دبستان شغلی حساس به حساب می‌آید و لازمهٔ آن داشتن ارتباط تنگاتنگ با بسیاری از افراد سنین مختلف و گذراندن اوقات طولانی با کودکان است. این شغل اغلب دستمزد پایین و خدمات رفاهی بسیار ناچیزی به همراه دارد

وسایل کمک‌های اولیه

هر مرکز باید رویهٔ درستی برای مواجهه با کودکانی که احتمالاً دچار آسیب، ضربه و کوفتگی می‌شوند، اتخاذ کند. مربیان ضمن بهره‌مندی از دستورالعمل‌های ساده در آموزش‌های ضمن خدمت، باید وسایل کمک‌های اولیه را در دسترس داشته باشند. آنها باید

یاد بگیرند که چگونه به ضربات وارد شده به سر و کوفتگی‌ها، زخم و خراش‌های جزئی، خون‌ریزی، گاز گرفتگی، شکستگی‌ها و حتی سوختگی‌های سطحی واکنش نشان دهند. بنابراین، مراکز و حتی بعضی کلاس‌ها باید با دو جعبه کمک‌های اولیه مجهز باشند: یکی برای استفاده در کلاس درس و فضای باز و حیاط و دیگری برای همراه بردن در گردش‌ها و مسافرت‌های علمی کودکان. هر جعبه باید به سهولت در اختیار بزرگ‌ترها قرار گیرد ولی از دسترس کودکان دور باشد و وسایل موجود در آن باید به‌طور منظم بازبینی و تمیز شوند. شماره‌های ضروری مانند آتش‌نشانی، پلیس، مراکز اورژانس، مراکز بهداشتی و بیمارستان‌های نزدیک محل و مشاوران متخصص را باید در جای مناسب نصب کرد. والدین بچه‌ها و مربیان را نیز باید از سیاست‌های سلامت کودکان آگاه کرد.

دستگاه اطفای حریق و مقابله با مصایب طبیعی

بسیاری از استانداردهای ایمنی مراکز آموزشی بر وجود دستگاه اطفای حریق و بازبینی منظم آنها و قرار دادنشان در جای مناسب همچون کنار کلاس‌ها و آشپزخانه تأکید دارند. روش استفاده از این وسایل به همراه علائم، آژیرها و راه‌های کمک‌رسانی باید به مربیان و خانواده‌ها آموزش داده شود.

در باره دیگر بلایای طبیعی بسته به موقعیت جغرافیایی، مانند کمک به آماده‌سازی کودکان برای مقابله با زلزله، رعد و برق و توفان، سیل و برف و کولاک باید آموزش‌های لازم ارائه شود. در این گونه موارد، تأکید بر دور شدن از وسایل بالقوه خطرناک مانند قفسه کتابخانه و برقراری ایمنی در محیط از جمله آموزش‌های لازم است. این تجربه‌ها باید هنگام نیاز به خانواده‌ها نیز گوشزد شود.

استفاده از صندلی‌های ایمنی در ماشین و کمربند مخصوص برای کودکان در وسایل نقلیه در سال‌های اخیر مورد توجه مسئولان در کشورهای گوناگون قرار گرفته است. حتی بعضی کشورها قوانینی برای استفاده از وسایل ویژه به منظور سفرهای ایمن‌تر برای کودکان را تصویب کرده‌اند

ایمنی در وسایل نقلیه کودکان

استفاده از صندلی‌های ایمنی در ماشین و کمربند مخصوص برای کودکان در وسایل نقلیه در سال‌های اخیر مورد توجه مسئولان در کشورهای گوناگون قرار گرفته است. حتی بعضی کشورها قوانینی برای استفاده از وسایل ویژه به منظور سفرهای ایمن‌تر برای کودکان را تصویب کرده‌اند. کودکان چه به‌صورت پیاده و چه با استفاده از وسایل مختلف به مرکز بیایند، باید از مقررات اساسی برای عبور از خیابان آگاهی پیدا کنند. وقتی کودکان و ماشین‌ها در یک فضا تجمع داشته باشند، همیشه خطرات بالقوه‌ای وجود دارد؛ برای مثال، نباید کودکان را در محل پارکینگ ماشین‌ها بدون توجه رها کرد.

پی‌نوشت

1. The Centers for Disease Control and Prevention